

## Norske avisers dekning av boikottaksjonen 1. april 1933



Bundesarchiv, Bild 102-14495  
Foto: F&H, Georg | 1. April 1933

På plakaten står det: "Tyskere! Forsvar dere! Ikke kjøp av jøder!"

Foto: Deutsches Bundesarchiv

1. april 1933 utførte det nazistiske regimet i Tyskland en boikottaksjon mot butikker eid av jødiske personer. Flere norske aviser rapporterte hendelsen. Aftenposten og Dagbladet omtalte hendelsen i sine lederartikler. Lederartikler er artikler som er skrevet av redaksjonen til en avis og som får frem avisens synspunkt på aktuelle hendelser.

### Aftenposten 4. April 1933, leder: Jødehat

Det kan ikke være tvil om at tyskernes aksjon mot jødene i disse dager skaper en forsterket jødesympati ute i verden, som disse Israels sønner neppe fortjener.

Imidlertid mangler vi her i landet forutsetninger for å kunne dømme rettferdig om aksjonen mot jødene. Vi vet ikke noe om i hvilken utstrekning det tyske folks lidelser skyldes jødernes metoder og mentalitet. Vi vet bare at de er blitt forhatt, og vi får gå ut fra at dette ikke skyldes bare mindreverdighetsfølelse og misunnelse, men har reelle årsaker. [...]

Å dømme etter de mange innlegg vi har mottatt om dette spørsmål, er der også her i landet adskillig jødehat. Man beskylder dem bl.a. for å være flinke til å lage fordelaktige konkurser.

Men etter at gjeldsnedskrivning er blitt et legitimt politisk krav, kan vi ikke på den hvite rases vegne anstille oss særlig moralsk indignert i den anledning. Derimot kan vi innrømme at en tusenårig kamp mot allverdens vanskeligheter har gitt jødene en spesiell smidighet og en særlig begavelse i å øyne muligheter og utveier i alle situasjoner – egenskaper som vi på vår side burde møte med solide lover, med germansk dyktighet og med forsterket årvåkenhet.

Vi kan ikke befri oss fra den tanke, at det også skyldes svakheter hos oss selv, når jødene så ofte trekker det lengste strå.

### Dagbladet 1. april 1933, leder: Jøder

Påskuddet for boikotten er [det] som skal ha stått i utenlandske aviser om grusomheter mot jøder i Tyskland. I norsk presse har vi sett meget lite av slike nyheter.

Utlandet begynte først å skrive da nazistene kastet ut jøder av sine yrker over hele Tyskland, først og fremst jurister og leger, senere mange andre. Det er offisielt program, det bekreftes i hundrevis av offisielle opplysninger i den sensurerte pressen og i ministertalene.

Overfor dette hårreisende faktum svares det indignert at jødene ikke er blitt fysisk skadet. Men å få hele sitt arbeid, det man har utdannet seg til og viet sitt liv, og bli kastet på gaten i nød og elendighet, fordi man er en bestemt folkerase – er ikke det en like hard skjebne som om man var blitt fysisk pint og plaget. Alt dette foregikk før noen utenlandsk avis skrev – det var derfor de begynte å skrive. Og hele verdens presse ville forsømme sin plikt, om den ikke prøvde å reise all sivilisert opinion mot slikt.[...]

Norges største dikter Henrik Wergeland ligger begravet på Vår Frelses kirkegård, og hans gravstein er reist av takknemlige jøder. Det har vært vår stolthet at Wergeland var en av verdens store foregangsmenn i kulturkampen mot rasefordommene og forfølgelsen. Ennå holder vi hans merke høyt.

**Bergens Tidende 3. april 1933:**

[...] "Daily Telegraph" sier at den hele dags boikott i Tyskland var meget kostbar og vil etter protest av engelske og amerikanske finansjøder neppe bli gjentatt. [...]

**Arbeiderbladet (Dagsavisen) 1. april 1933:**

[...] I byen Arensberg i Sachsen marsjerte i [går] formiddag sterke nasjonalsosialistiske avdelinger gjennom gatene, og nasjonalsosialistiske stormavdelingsfolk stilte seg som vaktposter foran alle forretninger hvis innehavere er jøder. Alle kunder som gikk ut av slike forretninger fikk et stempel påtrykt følgende innskrift i ansiktet: " Vi er forrædere som kjøper hos jøder". [...]

**Tidens Tegn (VG) 3. April 1933:**

[...] I Magdeburg forsøkte jødiske forretningsmenn å verve kunder ved å lokke med ekstra goder. [...]

**Nationen 3. april 1933:**

[...] Den nasjonalsosialistiske landsleder for propaganda, Schulze-Wechsungen, talte i går i Berlin kringkasting om boikottaksjonen. Han erklærte at boikotten var blitt gjennomført med glimrende disiplin. Jødene fikk nå tre dagers betenkningstid, og de hadde sin skjebne i sin egen hånd. Hvis redselsetterretningene ikke stanset ville man "ta jødene om deres hjerte" – nemlig om deres pengepong. [...]

**Adresseavisen 2. april 1933:**

[...] Det første slaget i den jødiske boikottkrig er i går kjempet til ende, og da den ene part overhodet ikke har verget seg, ble det seier for de angripende nazister. Våpen i krigen var plakater og klistremerker. Bare i ett enkelt tilfelle kom revolvere i bruk, og det var det eneste blodige sammenstøtet som fant sted. [...]